

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Куліш Олена Володимирівна

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, м. Умань

Науковий керівник – канд. психол. наук, доцент

Перепелюк Тетяна Дмитрівна

Для ефективного психологічного супроводу професійної діяльності вчителів необхідна продуктивна система, здатна забезпечити системний дослідно-розвиваючий вплив на педагогічних працівників навчальних закладів та їхню психічну стійкість. Досвід показує, що психологічний супровід у сфері професійної діяльності науково-педагогічних кадрів доцільно вести за такими напрямками:

- психологічне моделювання професійної діяльності вчителів вищих навчальних закладів, пріоритетне місце в якій займає педагогічна діяльність;
- експертний моніторинг професіоналізації педагогічних кадрів вищих навчальних закладів освіти і розвиток їхнього творчого потенціалу в процесі праці;
- психологічний сервіс – соціально-психологічне, психотехнологічне та педагогічне забезпечення ефективної професійної діяльності педагогічного працівника;
- актуалізація саморегуляції психічної стійкості педагогічних кадрів у рамках психологічного супроводу;
- організація системної діяльності психологічної служби в кожному вищому навчальному закладі.

Для вчителя важливо бачити можливості психологічного супроводу професійної діяльності як для її оптимізації, так і для забезпечення здорового способу життя, ефективної саморегуляції психічної стійкості суб'єктів праці. Результати дослідження показали, що зміст психологічного супроводу повністю обумовлений цілями професійної діяльності педагогічних працівників вищого навчального закладу та інтересами конкретної людини. Отримані дані вказують на те, що кожний виділений напрямок психологічного супроводу доцільно наповнити конкретним змістом.

У психологічному супроводі функціонування вищих навчальних закладів одним із центральних завдань виступає оптимізація професійної діяльності і процес професіоналізації. При цьому у коло основних питань включаються:

- діагностика та аналіз соціальних, соціально-психологічних процесів, загального здоров'я та психічної стійкості педагогічного складу і прогнозування їхнього розвитку;
- вироблення оптимальної моделі, алгоритму і технології реалізації педагогічним складом педагогічних функцій і продуктивної комунікації в процесі життєдіяльності;
- розробка механізму гармонізації цілей і завдань професійної діяльності з інтересами і потребами педагогічних працівників;
- здійснення психодіагностики, психотерапії та корекції психологічних характеристик і поведінки вчителів для сприяння їм в оволодінні оптимальним стилем професійно-педагогічної діяльності, високою культурою спілкування та комфортним психічним станом;
- участь у плануванні і відпрацьовуванні програм професіоналізації та сприяння вчителям у практичному вирішенні соціально-психологічних проблем;
- надання психологічної допомоги вчителям і підготовка їх до самостійної саморегуляції з використанням продуктивних психологічних і педагогічних технологій та ефективної практики.

Загалом сучасний досвід показує, що здійснення психологічного супроводу професійної діяльності педагогічного складу вищих навчальних закладів дозволяє більш ефективно вирішувати багатопланові практичні завдання, що відображають інтереси суспільства, колективу і конкретного вчителя. Його реально сформована основа – соціально-психологічний супровід праці і життя людини та групи – ефективно використовується у різних сферах і забезпечує їхню оптимізацію. Цілком очевидною є його інтегративна роль і для систематизації професіоналізації діяльності вчительських кадрів.

Таким чином, одним з основних шляхів актуалізації саморегуляції психічної стійкості вчителів у рамках психологічного супроводу їх професійної діяльності є цілеспрямоване моделювання та розвиток ситуацій самовдосконалення, при яких вони постійно зіштовхуються з необхідністю активно розширювати і застосовувати наявні знання, уміння та навички, а також систематичність і регулярність дій у подібних ситуаціях буде сприяти розвитку продуктивності саморегуляції психічної стійкості педагогічного складу середніх навчальних закладів.

Рекомендації вчителів щодо збереження власного психічного здоров'я полягають у наступному: проблему збереження психічного здоров'я вчителя потрібно розглядати на різних рівнях, а саме: на рівні держави, на рівні освітньої галузі, на рівні навчального закладу та на рівні самої особистості, яка проходить здійснює професійно-педагогічну діяльність. Однак, більшість заходів щодо збереження психічного здоров'я вчителів не зможуть досягти мети, якщо у цьому процесі не будуть приймати участь самі вчителі. Ми ведемо мову про те, що вчитель будь-якої категорії повинен перш за усе сам позитивно

впливати на притаманні йому психічні явища (процеси, стани, властивості), свою поведінку та діяльність для збереження власного психічного здоров'я. З цього приводу Є.М. Потапчук зазначає, що самовиховання виявляється у діях особистості, спрямованих на саму себе, на вироблення якостей, що відповідають її ідеалам, життєвій меті, вимогам до себе. Індивід починає працювати над собою, вдосконалювати себе завдяки власній діяльності, формуючи свій характер, волю, інші позитивні якості [1]. Опираючись на думку В.М. Панкратова, під психічним самоуправлінням слід розуміти свідомий вплив людини на її психічні явища (процеси, стани, властивості), на діяльність, поведінку для підтримки (збереження) чи зміни характеру їх протікання (функціонування) [2, с.34]. Отже, вчитель повинен бути суб'єктом самоуправління (саморегулювання), а як об'єкт з притаманними йому психічними явищами, особистою діяльністю чи поведінкою.

Література

1. Потапчук Є.М. Теорія та практика збереження психічного здоров'я військовослужбовців: Монографія. Хмельницький: Вид-во Національної академії Державної прикордонної служби України, 2004. 319 с.
2. Панкратов В.Н. Саморегуляция психического здоровья: Практическое руководство. М.: Изд-во Института Психотерапии, 2001. 352 с.

Прізвище, ім'я, по батькові автора (-ів)	Куліш Олена Володимирівна, магістр
науковий ступінь, вчене звання, посада	Перепелюк Тетяна Дмитрівна Кандидат психологічних наук, доцент
Місце роботи	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини , доцент кафедри психології
Контактний телефон	+380931110643
E-mail	Perepeluk17@gmail.com
Поштова адреса	Вул.. Комарова, б. 27, кв. 27, м. Умань
Тема доповіді	ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
Секція №	
Форма участі у конференції	Тільки публікація матеріалів

АДРЕСА РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Кафедра педагогіки та соціального управління
Національний університет «Львівська політехніка»
м.Львів 79005, вул. С. Бандери, 12
Тел.: +38 (097) 100-61-60
E-mail: conference.deptpsu@gmail.com
Мацеха Віктор Вікторович
моб. +380970520795
Гузій Іванна Степанівна
моб. +380676759359